

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea de Vest din Timișoara
1.2. Facultatea	Litere, Istorie și Teologie
1.3. Departamentul	Studii Românești
1.4. Domeniul de studii	Teologie
1.5. Ciclul de studii	Masterat
1.6. Programul de studii / calificarea*	Teologie Ortodoxă și Misiune Creștină / Specialist în teologie ortodoxă și misiune creștină

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Spiritualitate filocalică răsăriteană. II						
2.2. Titularul activităților de curs	Lect. dr. Daniel Lemeni						
2.3. Titularul activităților de seminar	Lect. dr. Daniel Lemeni						
2.4. Anul de studii	I	2.5. Semestrul	II	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	O

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2 curs	1	3.3.seminar/laborator	1
3.4.Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5 curs	14	3.6.seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp*					ore
Studiu după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					61
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate/pe teren					27
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					30
Examinări					2
Tutorat					2
Alte activități ...					
3.7. Total ore studiu individual	122				
3.8. Total ore pe semestru	150				
3.9. Număr de credite	6				

4. Precondiții (acolo unde e cazul)

4.1. de curriculum	• Spiritualitate filocalică răsăriteană, sem. II
4.2. de competențe	• Noțiuni elementare de spiritualitate filocalică. • Interpretarea critică a izvoarelor din literatura ascetică răsăriteană.

5. Condiții (acolo unde e cazul)

5.1. de desfășurarea a cursului	<ul style="list-style-type: none"> • acces la internet/laptop cu cameră și microfon; • cursurile se vor desfășura online, prin platforma Google Meet; • materiale și bibliografie vor fi accesibile pe platforma Google Classroom (http://elearning.e-uvt.ro/)
5.2. de desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none"> • acces la internet/laptop cu cameră și microfon; • seminarele se vor desfășura online, prin platforma Google Meet • materiale și bibliografie vor fi accesibile pe

	platforma Google Classroom (http://elearning.e-uvt.ro/).
--	---

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • C1 – cunoașterea specificului, conceptelor și a terminologiei de bază a spiritualității filocalice. • C2 – interpretarea comparativă a conținuturilor științifice și duhovnicești dobândite prin valorificarea cercetărilor fundamentale în domeniu.
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • C.T.1 - Aplicarea strategiilor de muncă riguroasă, eficientă și responsabilă, de conștiinciozitate misionară, pe baza principiilor, normelor și valorilor doctrinare, biblice, religios-morale și canonice. • C.T.2 - Implementarea tehnicilor de activitate misionară în echipă multidisciplinară, pe diverse paliere ierarhice, respectând principii de credință religioasă. • C.T.3 - Îndeplinirea de funcții administrative și sociale asociate organizării, gestionării și supervizării activităților pastoral-misionare.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1. Obiectivul general al disciplinei	Dezvoltarea unui set de competențe necesare specialistului în teologie, care să-i permită acestuia să analizeze și să interpreteze învățăturile filocalice, cu privire la îndumnezeire, sfințenie și viață duhovnicească.
7.2. Obiectivele specifice	<p>➤ Obiective de cunoaștere (O.c.)</p> <p>➤ O.c.1.1. – să cunoască învățăturile fundamentale cu privire la vocația veșnică a omului în spiritualitatea filocalică.</p> <p>➤ O.c.1.2. – să cunoască temele esențiale ale scriitorilor duhovnicești răsăriteni și implicațiile lor pe plan social și religios.</p> <p>• O.c.1.3. – să înțeleagă învățăturile despre viață duhovnicească a Părinților filocalici pe baza interpretării critice a textelor și izvoarelor creștine.</p> <p>➤ Obiective de abilitare (O.ab.)</p> <p>➤ O.ab.2.1. – să demonstreze dorința omului după îndumnezeire în spiritualitatea filocalică răsăriteană.</p> <p>➤ O.ab.2.2. – să facă o critică externă și internă a textelor filocalice, utilizând metodele specifice cercetării și exegezei.</p> <p>➤ Obiective atitudinale (O.at.)</p> <p>➤ O.at.3.1. – să manifeste atenție față de nevoia omului după Dumnezeu și viața veșnică.</p> <p>➤ O.at.3.2. – să asume învățăturile filocalice în</p>

	contextul actual al lumii, în scopul îmbunătățirii vieții morale.
--	---

8. Conținuturi

8.1. Curs	Metode de predare	Observații
<p>1. Spiritualitatea egipteană (O.c.1.1.; O.c.1.2.) (2 ore)</p> <p>1.1. Monahismul egiptean: istorie, caracteristici și tipologii</p> <p>1.2. Epoca formativă a monahismului egiptean: Părinții deșertului</p> <p>1.3. Avva Evagrie Ponticul și educația ascetică timpurie</p>	<p>- prelegerea</p> <p>- conversația</p> <p>- problematizarea</p> <p>- exemplificarea</p>	<p>Sinteza cursului via Google Classroom.</p> <p>Cursul este corelat, în vederea îndeplinirii obiectivelor stabilite, cu seminarul nr. 1.</p> <p>- Referințe:</p> <p>1. Daniel Lemeni, „<i>Voi nu sunteți din lume</i>”. <i>Istoria monahismului răsăritean (sec. IV-VII)</i>, Editura Astra Museum, Sibiu, 2018, pp. 28-104;</p> <p>2. Gabriel Bunge, <i>Evagrie Ponticul: o introducere</i>, Editura Deisis, Sibiu, 1997.</p> <p>3. Schiarhimandrit Gabriel Bunge, <i>Rugăciunea în Duh și Adevăr – filozofia și teologia capitelor Despre rugăciune ale avvei Evagrie Ponticul și spiritualitatea Părinților pustiei</i>, Editura Deisis, Sibiu, 2015;</p> <p>4. Cătălin Pălimaru, <i>Teologia experienței în corpusul macarian</i>, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2014.</p> <p>(accesibile la BCUT)</p> <p>1. David Frankfurter, <i>Christianizing Egypt: Syncretism and Local Worlds in Late Antiquity</i>, Princeton University Press, 2018;</p> <p>2. Alexander Ryrie, <i>The Desert Movement: Fresh Perspectives on the Spirituality of the Desert</i>, Canterbury Press, 2011;</p> <p>3. William Harmless, <i>Desert Christians: An Introduction to the Literature of Early Monasticism</i>, Oxford University Press, 2004.</p> <p>(accesibile prin intermediul titularului de curs)</p>
<p>2. Spiritualitatea palestiniană (O.c.1.1.; O.c.1.2.) (4 ore).</p> <p>2.1. Teme duhovnicești în monahismul din Gaza</p> <p>2.2. Profilul teologic și spiritual al monahismului palestinian</p> <p>2.3. Paternitate și îndrumare duhovnicească în tradiția ascetică palestiniană</p>	<p>- prelegerea</p> <p>- conversația</p> <p>- problematizarea</p> <p>- exemplificarea</p>	<p>- Cursul este corelat, în vederea îndeplinirii obiectivelor stabilite, cu seminarul nr. 2.</p> <p>- Referințe:</p> <p>1. Daniel Lemeni, „<i>Voi nu sunteți din lume</i>”. <i>Istoria monahismului răsăritean (sec. IV-VII)</i>, Editura Astra Museum, Sibiu, 2018, pp. 140-166;</p> <p>2. Kyle A. Schenkewitz, <i>Dorotei de Gaza și discursul despre vindecare în monahismul gazan</i>, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2017;</p> <p>3. Alexis Torrance, <i>Pocăința în Antichitatea târzie. Asceza la Părinții răsăriteni și organizarea vieții creștine (cca 400-650 d.Hr)</i>, Editura Doxologia, Iași, 2014.</p>

		<p>(accesibile la BCUT)</p> <p>1. Jennifer L. Hevelone-Harper, <i>Disciples of the Desert: Monks, laity, and Spiritual Authority in Sixth-Century Gaza</i>, Johns Hopkins University Press, 2005.</p> <p>(accesibilă prin intermediul titularului de curs)</p>
<p>3. Spiritualitatea siriacă (O.c.1.1.; O.c.1.2.). (2 ore)</p> <p>3.1. Proto-monahismul siriac timpuriu: Sf. Efrem Sirul</p> <p>3.2. Fenomenul stâlpniciei: o asceză între cer și pământ</p> <p>3.3. Sf. Isaac Sirul și tradiția mistico-siriană</p>	<ul style="list-style-type: none"> - prelegerea - conversația - problematizarea - exemplificarea 	<ul style="list-style-type: none"> - Cursul este corelat, în vederea îndeplinirii obiectivelor stabilite, cu seminarul nr. 3. - Referințe: 1. Sebastian Brock, <i>Efrem Sirul. I. ochiul luminos. Viziunea spirituală a lumii la Sfântul Efrem Sirul. II. Imnele despre Paradis</i>, Editura Deisis, Sibiu, 1998; 2. Sabino Chiala, <i>Isaac Sirianul. Asceză singuratică și milă fără sfârșit</i>, Editura Deisis, Sibiu, 2012; 3. Sabino Chiala, <i>Avva Avraam Sirul. Obștea sa și rânduielile Marii Mănăstiri</i>, Editura Sf. Nectarie, 2019; 4. Avva Iosif Hazzaya, <i>văzătorul de Dumnezeu, Scrieri duhovnicești</i>, Editura Sf. Nectarie, 2019; 5. Ilarion Alfeyev, <i>Lumea duhovnicească a Sfântului Isaac Sirul</i>, Editura Doxologia, Iași, 2013; 6. Hannah Hunt, <i>Plânsul de-bucurie-făcător. Lacrimile de pocăință în scrierile Părinților sirieni și bizantini</i>, Editura Doxologia, Iași, 2013. <p>(accesibile la BCUT)</p> <p>1. Anna Poujeau, <i>Des monastères en partage. Sainteté et pouvoir chez les chrétiens de Syrie</i>, Société D'Ethnologie, Nanterre, 2014;</p> <p>2. Emma Loosley Leeming, <i>Architecture and Asceticism: Cultural Interaction between Syria and Georgia in Late Antiquity</i>, Brill, 2018;</p> <p>3. Alain Desreumaux (ed.), <i>Les mystiques syriaques</i>, Geuthner, Paris, 2011;</p> <p>4. Florence Jullien, <i>Le monachisme syriaque</i>, Geuthner, Paris, 2010;</p> <p>5. Jullien Florence, <i>Le monachisme en Perse, la réforme d'Abraham le Grand, Pères des moines de l'Orient</i>, Louvain, 2008.</p> <p>(accesibile prin intermediul titularului de curs)</p>
<p>4. Spiritualitatea sinaită (O.c.1.1.; O.c.1.2.) (2 ore).</p> <p>4.1. Monahismul sinaitic (Sf. Grigorie Sinaitul, Sf. Filotei</p>	<ul style="list-style-type: none"> - prelegerea - conversația - problematizarea - exemplificarea 	<p>Cursul este corelat, în vederea îndeplinirii obiectivelor stabilite, cu seminarul nr. 4.</p> <p>- Referințe:</p> <p>1. John Chryssavgis, <i>Sfântul Ioan Scărarul – de</i></p>

<p>Sinaitul, Sf. Ioan Scărarul) 4.2. Sf. Ioan Scărarul: o sinteză a monahismului răsăritean 4.3. De la <i>askesis</i> la <i>theosis</i>: teologia îndumnezeirii în <i>Scara</i></p>		<p>la <i>Pustia egipteană la Muntele Sinaiului</i>, Editura Sophia, București, 2005; 2. Daniel Lemeni, „<i>Voi nu sunteți din lume</i>”. <i>Istoria monahismului răsăritean (sec. IV-VII)</i>, Editura Astra Museum, Sibiu, pp. 243-264. (accesibile la BCUT)</p> <p>1. Henrik Rydell Johnsén, <i>John Climacus: Rhetorical Argumentation, Literary Convention and the Tradition of Monastic Formation</i>, Lund University Press, 2007. (accesibilă prin intermediul titularului de curs)</p>
<p>5. Vederea lui Dumnezeu și experiența luminii necreate la Sfântul Simeon Noul Teolog (O.c.1.1.; O.c.1.2.) (2 ore) 5.1. Sfântul Simeon Noul Teolog și monahismul bizantin 5.2. Elemente de ascetică și mistică simeoniană 5.3. Vederea luminii necreate la Sfântul Simeon Noul Teolog</p>	<p>- prelegerea - conversația - problematizarea - exemplificarea</p>	<p>Cursul este corelat, în vederea îndeplinirii obiectivelor stabilite, cu seminarul nr. 5. - Referințe: 1. Ilarion Alfeyev, <i>Sfântul Simeon Noul Teolog și tradiția ortodoxă</i>, Editura Sophia, București, 2010; 2. Arhiepiscopul Vasili Krivoșein, <i>În lumina lui Hristos</i>, EIBMBOR, București, 2005. (accesibile la BCUT).</p> <p>1. <i>The Epistles of St Symeon the New Theologian</i>, Oxford University Press, 2009 (accesibilă prin intermediul titularului de curs)</p>
<p>6. Sfântul Grigorie Palama și isihasmul răsăritean (O.c.1.1.; O.c.1.2.) (2 ore) 6.1. Tradiția ascetică a luminii în monahismul răsăritean 6.2. Hristos și umanitatea îndumnezeită 6.3. Sf. Grigorie Palama și teologia isihastă</p>	<p>- prelegerea - conversația - problematizarea - exemplificarea</p>	<p>- Cursul este corelat, în vederea îndeplinirii obiectivelor stabilite, cu seminarul nr. 6. - Referințe: 1. John Meyendorff, <i>O introducere în studiul vieții și operei Sfântului Grigorie Palama</i>, Editura Nemira, București, 2014; 2. John Meyendorff, <i>Sfântul Grigorie Palamas și mistică ortodoxă</i>, Editura Humanitas, București, 2007. (accesibile la BCUT)</p> <p>1. Norman Russell, <i>Gregory Palamas and the Making of Palamism in the Modern Age</i>, Oxford University Press, 2019 (accesibilă prin intermediul titularului de curs)</p>
<p>Bibliografie Izvoare</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Biblia sau Sfânta Scriptură</i>, Ediție Jubiliară a Sfântului Sinod, EIBMBOR, București, 2001. • <i>Filocalia</i>, vol. I-XII, trad. de Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, Editura Humanitas, București. • Avva Iosif Hazzaya, văzătorul de Dumnezeu, <i>Scrieri duhovnicești</i>, Editura Sf. Nectarie, 2019. • <i>The Epistles of St Symeon the New Theologian</i>, Oxford University Press, 2009. <p>Manuale</p>		

- Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Ascetica și Mistica Bisericii Ortodoxe*, EIBMBOR, București, 2002.
- Alexandru Prelipcean, *Spiritualitate creștină și rigoare științifică: notele de subsol ale Filocaliei românești*, vol. I, II, Editura Doxologia, Iași, 2013.

Lucrări generale și speciale

- Alfeyev Ilarion, *Lumea duhovnicească a Sfântului Isaac Sirul*, Editura Doxologia, Iași, 2013.
- Alfeyev Ilarion, *Sfântul Simeon Noul Teolog și tradiția ortodoxă*, Editura Sophia, București, 2010.
- Brock Sebastian, *Efrem Sirul. I. ochiul luminos. Viziunea spirituală a lumii la Sfântul Efrem Sirul. II. Imnele despre Paradis*, Editura Deisis, Sibiu, 1998.
- Bunge Gabriel, *Evagrie Ponticul: o introducere*, Editura Deisis, Sibiu, 1997.
- Schiarhimandrit Bunge Gabriel, *Rugăciunea în Duh și Adevăr – filozofia și teologia capitolului Despre rugăciune ale avvei Evagrie Ponticul și spiritualitatea Părinților pustiei*, Editura Deisis, Sibiu, 2015.
- Chiala Sabino, *Avva Avraam Sirul. Obștea sa și rânduielile Marii Mănăstiri*, Editura Sf. Nectarie, 2019.
- Chiala Sabino, *Isaac Sirianul. Asceză singuratică și milă fără sfârșit*, Editura Deisis, Sibiu, 2012.
- Chrysavgis John, *Sfântul Ioan Scărarul – de la Pustia egipteană la Muntele Sinaiului*, Editura Sophia, București, 2005.
- Desreumaux Alain (ed.), *Les mystiques syriaques*, Geuthner, Paris, 2011.
- Florence Jullien, *Le monachisme syriaque*, Geuthner, Paris, 2010.
- Florence Jullien, *Le monachisme en Perse, la réforme d'Abraham le Grand, Pères des moines de l'Orient*, Louvain, 2008.
- Frankfurter David, *Christianizing Egypt: Syncretism and Local Worlds in Late Antiquity*, Princeton University Press, 2018.
- Harmless William, *Desert Christians: An Introduction to the Literature of Early Monasticism*, Oxford University Press, 2004.
- Hevelone-Harper Jennifer, *Disciples of the Desert: Monks, laity, and Spiritual Authority in Sixth-Century Gaza*, Johns Hopkins University Press, 2005.
- Hunt Hannah, *Plânsul de-bucurie-făcător. Lacrimile de pocăință în scrierile Părinților sirieni și bizantini*, Editura Doxologia, Iași, 2013.
- Johnsén Henrik Rydell, *John Climacus: Rhetorical Argumentation, Literary Convention and the Tradition of Monastic Formation*, Lund University Press, 2007.
- Arhiepiscopul Krivoșein Vasili, *În lumina lui Hristos*, EIBMBOR, București, 2005.
- Lemeni Daniel, *„Voi nu sunteți din lume”. Istoria monahismului răsăritean (sec. IV-VII)*, Editura Astra Museum, Sibiu, 2018.
- Emma Loosley Leeming, *Architecture and Asceticism: Cultural Interaction between Syria and Georgia in Late Antiquity*, Brill, 2018.
- Meyendorff John, *O introducere în studiul vieții și operei Sfântului Grigorie Palama*, Editura Nemira, București, 2014.
- Meyendorff John, *Sfântul Grigorie Palamas și mistica ortodoxă*, Editura Humanitas, București, 2007.
- Pălimaru Cătălin, *Teologia experienței în corpusul macarian*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2014.
- Poujeau Anna, *Des monastères en partage. Sainteté et pouvoir chez les chrétiens de Syrie, Société D'Ethnologie*, Nanterre, 2014.
- Russell Norman, *Gregory Palamas and the Making of Palamism in the Modern Age*, Oxford University Press, 2019.
- Ryrie Alexander, *The Desert Movement: Fresh Perspectives on the Spirituality of the Desert*,

<p>Canterbury Press, 2011.</p> <ul style="list-style-type: none"> Schenkewitz Kyle, <i>Dorotei de Gaza și discursul despre vindecare în monahismul gazan</i>, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2017. Torrance Alexis, <i>Pocăința în Antichitatea târzie. Asceza la Părinții răsăriteni și organizarea vieții creștine (cca 400-650 d.Hr)</i>, Editura Doxologia, Iași, 2014. 		
8.2. Seminar/laborator	Metode de predare	Observații
<p>1. Părinții deșertului (O.ab.2.1.; O.ab.2.2.) (2 ore)</p> <p>1.1. Sf. Antonie cel Mare</p> <p>1.2. Sf. Macarie Egipteanul</p> <p>1.3. Avva Evagrie Ponticul</p>	<ul style="list-style-type: none"> - interpretarea critică a izvoarelor - dezbateră - problematizarea - studiul de caz - referatul 	<p>- Pentru derularea seminarului este necesar ca studenții să studieze referințele aferente cursului nr. 1.</p> <p>- Referințe:</p> <ol style="list-style-type: none"> Sf. Atanasie cel Mare, <i>Viața Sfântului Antonie</i>, trad. de Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, EIBMBOR, București, 2010; Sfântul Macarie Egipteanul, <i>Omilii duhovnicești</i>, trad. de Pr. Prof. Dr. Constantin Cornițescu, EIBMBOR, București, 2010; Sfântul Macarie Egipteanul, <i>Cuvinte ascetice și epistole</i>, vol. I, II, Editura Doxologia, Iași, 2017; Lucien Regnault, <i>Viața cotidiană a Părinților deșertului în Egiptul secolului IV</i>, Editura Deisis, Sibiu, 2013; Evagrie Ponticul, <i>În luptă cu gândurile. despre cele opt gânduri ale răutății și Replici împotriva lor</i>, Editura Deisis, Sibiu, 2006, Avva Evagrie Ponticul, <i>Monahul sau Făptuitorul (Praktikos)</i>, Editura Deisis, Sibiu, 2016; Ieroschimonah Gabriel Bunge, <i>Gastrimargia sau nebunia pântecei – știința și învățătura Părinților pustiei despre mâncat și postit plecând de la scrierile avvei Evagrie Ponticul</i>, Editura Deisis, Sibiu, 2014; Schiarhimandrit Gabriel Bunge, <i>Mânia și terapia ei după avva Evagrie Ponticul sau Vinul dracilor și pâinea îngerilor</i>, Editura Deisis, Sibiu, 2016; Ieromonah Gabriel Bunge, <i>Părintele duhovnicesc și gnoza creștină după avva Evagriei Ponticul</i>, Editura Deisis, Sibiu, 2000; Ucenicii lui Evagrie, <i>Capete filocalice</i>, Editura Sf. Nectarie, 2020. <p>(accesibile la BCUT)</p>

<p>2. Scriitori duhovnicești din Gaza timpurie (O.ab.2.1.; O.ab.2.2.) (4 ore)</p> <p>2.1. Sfinții Varsanufie și Ioan</p> <p>2.2. Avva Isaia Pustnicul</p> <p>2.3. Avva Dorotei de Gaza</p>	<ul style="list-style-type: none"> - interpretarea critică a izvoarelor - dezbateră - problematizarea - studiul de caz - referatul 	<p>- Pentru derularea seminarului este necesar ca studenții să studieze referințele aferente cursului nr. 2.</p> <p>Referințe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Filocalia</i>, vol. XI, trad. de Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, Editura Humanitas, București, 2017; 2. Chiril de Schitopolis, <i>Viețile pustnicilor Palestinei</i>, trad. de Ierom. Agapie Corbu, Editura Sf. Nectarie; 3. Nicolas Egender, <i>Monahii din Palestina: portrete duhovnicești</i>, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2019; 4. <i>Filocalia</i>, vol. XI, trad. de Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, Editura Humanitas, București, 2017; 5. Avva Dorotei al Gazei, <i>Felurite învățături, epistole și cuvinte</i>, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2020; 6. Avva Isaia Pustnicul, <i>Porunci celor care s-au lepădat de lume</i>, Editura Doxologia, Iași, 2015. (accesibile la BCUT)
<p>3. Scriitori duhovniciști din monahismul siriac (O.ab.2.1.; O.ab.2.2.) (2 ore).</p> <p>3.1. Sf. Efrem Sirul și Sf. Isaac Sirul</p> <p>3.2. Fenomenul stâlpniciei</p> <p>3.3. Mistica siro-orientală (Avva Iosif Hazzaya, Dadisho Qatraya, Simon de Taibuteh s.a)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - interpretarea critică a izvoarelor - dezbateră - problematizarea - studiul de caz - referatul 	<p>- Pentru derularea seminarului este necesar ca studenții să studieze referințele aferente cursului nr. 3.</p> <p>- Referințe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sfântul Efrem, <i>Imnele raiului</i>, trad. de diac. Ioan I. Ică jr, Editura Deisis, Sibiu, 2010; 2. Sfântul Efrem Sirul, <i>Imnele Nașterii și Arătării Domnului</i>, Editura Deisis, Sibiu, 2010; 3. Sfântul Efrem Sirul, <i>Imnele Păresimilor, Azimelor, Răstignirii și Învierii</i>, Editura Deisis, Sibiu, 2010; 4. Isaac Sirul, <i>Cuvinte către singuratici. Partea II recent descoperită</i>, Editura Deisis, Sibiu, 2003; 5. Isaac Sirul, <i>Cuvinte către singuratici. Partea III recent descoperită</i>, Editura Deisis, Sibiu, 2005; 6. <i>Filocalia</i>, vol. X, trad. de Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, Editura Humanitas, București, 2017; 7. Sfântul Simeon Stâlpnicul din Muntele Minunat, <i>Cuvinte ascetice</i>, Editura Doxologia, Iași, 2013; 8. <i>Viața Sfântului Simeon Stâlpnicul din Muntele Minunat</i>, Editura Doxologia, Iași, 2013; 9. <i>Viețile sfinților stâlpnici: Simeon, Daniil</i>,

		<p>Luca, Alipie, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2009;</p> <p>10. Fericitul Teodoret, Episcopul Cirului, <i>Viețile sfinților pustnici din Siria</i>, EIBMBOR, București, 2001.</p> <p>(accesibile la BCUT)</p>
<p>4. Sfântul Ioan Scărarul și monahismul sinaitic (O.ab.2.1.; O.ab.2.2.) (2 ore)</p> <p>4.1. Scara Sfântului Ioan Scărarul: o prezentare generală</p> <p>4.2. Sfântul Ioan Scărarul și tradiția ascetică a deșertului</p> <p>4.3. Teme duhovnicești în Scara</p>	<ul style="list-style-type: none"> - interpretarea critică a izvoarelor - dezbateră - problematizarea - studiul de caz - referatul 	<p>- Pentru derularea seminarului este necesar ca studenții să studieze referințele aferente cursului nr. 4.</p> <p>- Referințe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Filocalia</i>, vol. IX, trad. de Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, Editura Humanitas, București, 2017; 2. Dimitris G. Tsamis, <i>Patericul sinait</i>, Editura Deisis, Sibiu, 2010; 3. Filotei Sinaitul, <i>Trezia minții și cerul inimii. Integrala scrierilor</i>, Editura Deisis, Sibiu, 2009; 4. <i>Despre lumina taborică, rugăciunea lui Iisus și curăția inimii. Scrieri filocalice uitate</i>, Editura Deisis, Sibiu, 2013. <p>(accesibile la BCUT)</p>
<p>5. Sfântul Simeon Noul Teolog: viața, epoca și mistica (O.ab.2.1.; O.ab.2.2.) (2 ore)</p> <p>5.1. Viața Sfântului Simeon Noul Teolog</p> <p>5.2. Sf. Simeon: relatări personale ale luminii necreate</p> <p>5.3. Sf. Simeon misticul</p>	<ul style="list-style-type: none"> - interpretarea critică a izvoarelor - dezbateră - problematizarea - studiul de caz - referatul 	<p>- Pentru derularea seminarului este necesar ca studenții să studieze referințele aferente cursului nr. 5.</p> <p>- Referințe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Simeon Noul Teolog, <i>Discursuri teologice și etice. Scrieri I</i>, Editura Deisis, Sibiu, 2001; 2. Simeon Noul Teolog, <i>Cateheze. Scrieri II</i>, Editura Deisis, Sibiu, 2003; 3. Simeon Noul Teolog, <i>Imne, Epistole și Capitole. Scrieri III</i>, Editura Deisis, Sibiu, 2001; 4. Simeon Noul Teolog, <i>Viața și epoca. Scrieri IV</i>, Editura Deisis, Sibiu, 2006; 5. Sfântul Simeon Noul Teolog, <i>Imnele iubirii dumnezeiești</i>, EIBMBOR, București, 2017; 6. <i>Filocalia</i>, vol. VI, Editura Humanitas, București, București, 2017. <p>(accesibile la BCUT)</p>
<p>6. Sfântul Grigorie Palama – teologul isihasmului (O.ab.2.1.; O.ab.2.2.) (2 ore)</p> <p>6.1. Controversele isihaste</p> <p>6.2. Diseminarea spiritualității</p>	<ul style="list-style-type: none"> - interpretarea critică a izvoarelor - dezbateră - problematizarea - studiul de caz 	<p>- Pentru derularea seminarului este necesar ca studenții să studieze referințele aferente cursului nr. 6.</p> <p>- Referințe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Grigorie Palama, <i>Tomosuri dogmatice. Scrieri</i>

isihaste 6.3. Experiența isihastă – teologia cea adevărată	- referatul	1, Editura Deisis, Sibiu, 2009; 2. Grigorie Palama, <i>Fecioara Maria și Petru Athonitul – prototipuri ale vieții isihaste și alte scrieri duhovnicești</i> , Edituri Deisis, Sibiu, 2005; 3. Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, <i>Viața și învățătura Sfântului Grigorie Palama</i> , EIBMBOR, București, 2006. (accesibile la BCUT)
Bibliografie Izvoare <ul style="list-style-type: none"> • <i>Biblia sau Sfânta Scriptură</i>, Ediție Jubiliară a Sfântului Sinod, EIBMBOR, București, 2001. • Sf. Atanasie cel Mare, <i>Viața Sfântului Antonie</i>, trad. de Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, EIBMBOR, București, 2010. • Chiril de Schitopolis, <i>Viețile pustnicilor Palestinei</i>, trad. de Ierom. Agapie Corbu, Editura Sf. Nectarie. • Avva Dorotei al Gazei, <i>Felurite învățături, epistole și cuvinte</i>, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2020. • Sfântul Efrem, <i>Imnele raiului</i>, trad. de diac. Ioan I. Ică jr, Editura Deisis, Sibiu, 2010. • Sfântul Efrem Sirul, <i>Imnele Nașterii și Arătării Domnului</i>, Editura Deisis, Sibiu, 2010. • Sfântul Efrem Sirul, <i>Imnele Păresimilor, Azimelor, Răstignirii și Învierii</i>, Editura Deisis, Sibiu, 2010. • Evagrie Ponticul, <i>În luptă cu gândurile. Despre cele opt gânduri ale răutății și Replici împotriva lor</i>, Editura Deisis, Sibiu, 2006. • Avva Evagrie Ponticul, <i>Monahul sau Făptuitorul (Praktikos)</i>, Editura Deisis, Sibiu, 2016. • Sf. Grigorie Palama, <i>Tomosuri dogmatice. Scrieri I</i>, Editura Deisis, Sibiu, 2009. • Sf. Grigorie Palama, <i>Fecioara Maria și Petru Athonitul – prototipuri ale vieții isihaste și alte scrieri duhovnicești</i>, Edituri Deisis, Sibiu, 2005. • Isaac Sirul, <i>Cuvinte către singuratici. Partea II recent descoperită</i>, Editura Deisis, Sibiu, 2003. • Isaac Sirul, <i>Cuvinte către singuratici. Partea III recent descoperită</i>, Editura Deisis, Sibiu, 2005. • Sfântul Macarie Egipteanul, <i>Omilii duhovnicești</i>, trad. de Pr. Prof. Dr. Constantin Cornițescu, EIBMBOR, București, 2010. • Sfântul Macarie Egipteanul, <i>Cuvinte ascetice și epistole</i>, vol. I, II, Editura Doxologia, Iași, 2017. • Avva Isaia Pustnicul, <i>Porunci celor care s-au lepădat de lume</i>, Editura Doxologia, Iași, 2015. • <i>Filocalia</i>, vol. VI, trad. de Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, Editura Humanitas, București, 2017. • <i>Filocalia</i>, vol. IX, trad. de Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, Editura Humanitas, București, 2017. • <i>Filocalia</i>, vol. X, trad. de Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, Editura Humanitas, București, 2017. • <i>Filocalia</i>, vol. XI, trad. de Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, Editura Humanitas, București, 2017. • Filotei Sinaitul, <i>Trezia minții și cerul inimii. Integrala scrierilor</i>, Editura Deisis, Sibiu, 2009. • Sfântul Macarie Egipteanul, <i>Omilii duhovnicești</i>, trad. de Pr. Prof. Dr. Constantin Cornițescu, EIBMBOR, București, 2010. • Sfântul Macarie Egipteanul, <i>Cuvinte ascetice și epistole</i>, vol. I, II, Editura Doxologia, Iași, 2017. • Simeon Noul Teolog, <i>Discursuri teologice și etice. Scrieri I</i>, Editura Deisis, Sibiu, 2001. • Simeon Noul Teolog, <i>Cateheze. Scrieri II</i>, Editura Deisis, Sibiu, 2003. • Simeon Noul Teolog, <i>Imne, Epistole și Capitole. Scrieri III</i>, Editura Deisis, Sibiu, 2001. • Simeon Noul Teolog, <i>Viața și epoca. Scrieri IV</i>, Editura Deisis, Sibiu, 2006. • Sfântul Simeon Noul Teolog, <i>Imnele iubirii dumnezeiești</i>, EIBMBOR, București, 2017. • Sfântul Simeon Stâlpnicul din Muntele Minunat, <i>Cuvinte ascetice</i>, Editura Doxologia, Iași, 2013. • <i>Viața Sfântului Simeon Stâlpnicul din Muntele Minunat</i>, Editura Doxologia, Iași, 2013. • <i>Viețile sfinților stâlpnici: Simeon, Daniil, Luca, Alipie</i>, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2009. 		

- Fericitul Teodoret, Episcopul Cirului, *Viețile sfinților pustnici din Siria*, EIBMBOR, București, 2001.
- Tsamis Dimitris, *Patericul sinait*, Editura Deisis, Sibiu, 2010.
- Ucenicii lui Evagrie, *Capete filosofice*, Editura Sf. Nectarie, 2020.

Manuale

- Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Ascetica și Mistica Bisericii Ortodoxe*, EIBMBOR, București, 2002.
- Alexandru Prelipcean, *Spiritualitate creștină și rigoare științifică: notele de subsol ale Filocaliei românești*, vol. I, II, Editura Doxologia, Iași, 2013.

Lucrări generale și speciale

- Ieroschimonah Bunge Gabriel, *Gastrimargia sau nebunia pântecelui – știința și învățătura Părinților pustiei despre mâncat și postit plecând de la scrierile avvei Evagrie Ponticul*, Editura Deisis, Sibiu, 2014.
- Schiarhimandrit Gabriel Bunge, *Mânia și terapia ei după avva Evagrie Ponticul sau Vinul dracilor și pâinea îngerilor*, Editura Deisis, Sibiu, 2016.
- Ieromonah Gabriel Bunge, *Părintele duhovnicesc și gnoza creștină după avva Evagrii Ponticul*, Editura Deisis, Sibiu, 2000.
- *Despre lumina taborică, rugăciunea lui Iisus și curăția inimii. Scrieri filocalice uitate*, Editura Deisis, Sibiu, 2013.
- Egender Nicolas, *Monahii din Palestina: portrete duhovnicești*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2019.
- Regnault Lucien, *Viața cotidiană a Părinților deșertului în Egiptul secolului IV*, Editura Deisis, Sibiu, 2013.
- Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Viața și învățătura Sfântului Grigorie Palama*, EIBMBOR, București, 2006.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

În vederea schițării conținuturilor, alegerii metodelor de predare/învățare titularii disciplinei au organizat o întâlnire cu: reprezentanții ai Mitropoliei Banatului și ai Inspectoratului Școlar Județean Timiș, recum și cu alte cadre didactice din domeniu, titulare în alte instituții de învățământ superior. Întâlnirea a vizat identificarea nevoilor și așteptărilor angajatorilor din domeniu și coordonarea cu alte programe similare din cadrul altor instituții de învățământ superior. Conținuturile unităților de învățare au fost elaborate în urma consultării specialiștilor pe disciplină din facultățile de profil, pe baza programei analitice aprobate la nivelul Patriarhiei Române. În egală măsură, au fost luate în calcul așteptările principalilor angajatori ai absolvenților acestei specializări: structurile eclesiale, structurile de asistență socială, structurile din domeniul educațional. Evaluarea finală va avea loc la finalul semestrului, în cadrul unei sesiuni de examinare care se va putea desfășura și în mediul online, pe platforma meet.google.com/.

10. Evaluare

Tip de activitate	10.1. Criterii de evaluare	10.2. Metode de evaluare	10.3. Pondere din nota finală
10.4. Curs	- să prezinte sistematic și coerent doctrinele esențiale despre sacru în marile	Examen oral	80 %

	tradiții metafizice și religioase.		
	- să releve structurile arhetipale ale sacralului și implicațiile lor pe plan social;		
10.5. Seminar/laborator	- să cunoască sensurile ascunse ale existenței și implicațiile lor pe plan social și religios;	Prezentarea unui portofoliu care va conține lucrarea de seminar.	10 %
	- să realizeze o critică externă și internă a textelor metafizice și religioase, utilizând metodele specifice exegezei religioase;		
	Abordarea activ-participativă a orelor de seminar	Monitorizare directă: Prezența și activitatea fiecărui student va fi monitorizată de titularul de curs/seminar. Pentru prezența minimă prevăzută de regulament și activitate adecvată se va acorda 1 punct.	10 %
10.6. Standard minim de performanță: includerea tuturor componentelor cu referire la lucrarea de disertație			
<ul style="list-style-type: none"> • cunoașterea temelor studiate; • prezentarea corectă a noțiunilor fundamentale; • întocmirea elaborată a referatelor; • concizie în exprimare. • Nu există condiții speciale pentru prezentarea la sesiunea de restanță sau la mărirea de notă. 			

Data completării 18. 01. 2021

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Semnătura directorului de departament

